

กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว

Management Strategies for Dual Vocational Training System for State Vocational School in Lao PDR.

สีไพนัน พมมะสอน¹, ไชยา ภาวะบุตร² และธวัชชัย ไพไธล³

Siphaivanh Phommasone¹, Chaiya Phavaboth² and Thawatchai Phailai³

¹นักศึกษา ปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

^{2,3}อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹Doctor Student of Philosophy of Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

^{2,3}Lecturers from in the Department of Educational Administration Sakon Nakhon Rajabhat University

Corresponding Author Email: pe.siphaivanh@gmail.com

Received: 18 July 2022

Revised: 19 August 2022

Accepted: 24 August 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว และ 2. สร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว เป็นการวิจัยแบบเชิงปริมาณ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 639 คน ประกอบด้วย (1) ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 324 คน (2) ครูฝึก และผู้บริหารสถานประกอบการ 315 คน ที่มาจากการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970) แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) เรียงลำดับความต้องการความจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1.1) ด้านการบริหารการจัดตั้งการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.22$) 1.2) ด้านการบริหารความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.21$) 1.3) ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.18$) 1.4) ด้านการบริหารบุคลากร ($\bar{x} = 4.15$) และ 1.5) ด้านบริหารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.13$) และ 2) ด้านกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว มีองค์ประกอบกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์หลัก 38 กลยุทธ์รอง 190 วิธีดำเนินการ แยกรายละเอียดตามกลยุทธ์หลัก คือ 2.1) กลยุทธ์บริหารด้านการจัดตั้งการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง 25 วิธีดำเนินการ 2.2) กลยุทธ์บริหารด้านความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์รอง 50 วิธีดำเนินการ 2.3) กลยุทธ์บริหารด้านการบริหารการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์รอง 45 วิธีดำเนินการ 2.4) กลยุทธ์บริหารด้านการบริหารบุคลากร ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง 25 วิธีดำเนินการ และ 2.5) กลยุทธ์บริหารด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์รอง 45 วิธีดำเนินการ

คำสำคัญ: กลยุทธ์, ระบบทวิภาคี, อาชีวศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to 1. examine the current and desired conditions of performance of dual vocational training system for state vocational school in Lao PDR. and 2. establish the management strategies for the dual vocational training system for state vocational school in Lao PDR. It is quantitative research with a sample group of 639 people consisting of (1) 324 teachers and administrators of vocational

schools (2) 315 trainers and enterprise administrators from the Krejcie table. and Morgan (1970) then take the data collected from the questionnaire and analyze it using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation. The results of the research show that 1) the current and the desirable condition of Management strategies for dual vocational training system for state vocational school in Lao PDR as an overall was at a high level ($\bar{x}$ = 4.18) In order of needs and necessities from least to greatest, they are 1.1) teaching and learning ($\bar{x}$ = 4.22) 1.2) cooperation between vocational schools and enterprises ($\bar{x}$ = 4.21) 1.3) assessment and evaluation ($\bar{x}$ = 4.18) 1.4) personal ($\bar{x}$ = 4.15) และ 1.5) curriculum and teaching media ($\bar{x}$ = 4.13) and 2) Management strategies for dual vocational training system for state vocational school in Lao PDR has 5 main strategies, 38 minor strategies, 190 action methods 2.1) learning component comprising 5 sub-strategies 25 how it works 2.2) cooperation between vocational schools and enterprises component comprising 10 sub-strategies 50 How it works 2.3) assessment and evaluation component comprising 9 sub-strategies 45 How it works 2.4) personal component comprising 5 sub-strategies 25 How it works and 2.5) curriculum and teaching media component comprising 9 sub-strategies 45 How it works.

Keywords: Strategy, Dual System, Vocational Education

บทนำ

โลกปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งเต็มไปด้วยการร่วมมือและการแข่งขันกันทำให้ทุกประเทศจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงซึ่งปัจจัยสำคัญในการแข่งขันมีอยู่กับความรู้และความสามารถของคนในชาติโดยเฉพาะยุคนี้เป็นยุคเศรษฐกิจภูมิปัญญาเป็นฐาน การเติบโตทางเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งอย่างต่อเนื่องของ สปป.ลาว ในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาทำให้มีความต้องการแรงงานในทุกกระดับ เศรษฐกิจมีการเติบโตมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อภาคแรงงานเนื่องจากมีความขาดแคลนแรงงานทำให้นายจ้างประสบปัญหาเกี่ยวกับรับสมัครบุคคลเข้าทำงาน เนื่องจากแรงงานยังขาดคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการ เพื่อตอบสนองต่อโรงงานหรือสถานประกอบการ (อาชีวศึกษาในสปป.ลาว, 2564, น.1)

ปีการศึกษา 2564-2565 มีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 37,005 คน และพนักงานครูอาจารย์มีจำนวนทั้งสิ้น 2,191 คน (บทสรุปกรมอาชีวศึกษา, 2564) กรมอาชีวศึกษาได้มีแผนแม่บทในการปรับปรุงโรงเรียน วิทยาลัย หรือสถาบันอาชีวศึกษาซึ่งได้กล่าวในแผนยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมสังคมและภาคธุรกิจมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ (กรมอาชีวศึกษา, 2564) เพื่อให้มีการร่วมมือกับผู้ประกอบการให้มากขึ้น และปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนด้านภาคปฏิบัติ หลายวิทยาลัย และโรงเรียนอาชีวศึกษาได้มีแผนแม่บทในการจัดการเรียนการสอนรูปแบบทวิภาคีเพื่อให้นักเรียน มีความรู้ และมีความสามารถที่จะไปทำงานกับสถานประกอบการได้ตามความต้องการ ซึ่งในปัจจุบันมีหลายประเทศที่มีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบทวิภาคี (สายทอง อินสาน, 2558, น.10) เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกว่า สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประสบความสำเร็จในการสร้างแรงงานที่มีคุณภาพสูงเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมการผลิต หัวใจของความสำเร็จคือการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี (Dual Vocational Education and Training: DVT) (คณะกรรมการการศึกษาและกีฬา, 2559)

ในประเทศ สปป.ลาว มีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี แต่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการจัดการด้านการเรียนการสอนที่แน่นอน ถึงแม้ว่ารูปแบบการเรียนอาชีวศึกษามีการเรียนในโรงเรียนเป็นหลักเป็นการเรียนในโรงเรียนเป็นพื้นฐานและการฝึกงานในหน่วยงานเป็นบางครั้งคราวตามหลักสูตร 2) การเรียนโดยเร่งส่งเสริมสภาพเป็นการเรียนตามหลักสูตรและการทดสอบตามมาตรฐานอาชีพที่หน่วยงานเป็นผู้กำหนด 3) การเรียนแบบทวิภาคีเป็นการเรียนในสถานที่สองที่คือ อยู่ในโรงเรียนให้เรียนภาค ทฤษฎีและฝึกภาคปฏิบัติขั้นพื้นฐาน และอยู่ในหน่วยงานให้ฝึกปฏิบัติตัวจริงเป็นหลัก ซึ่งการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการแบบใหม่สถานประกอบการเป็นหุ้นส่วนการดำเนินการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพอย่างแท้จริงเพื่อให้วิธีการใหม่นี้ทำให้ได้ผล จึงเป็นขบวนการเปลี่ยนแปลงระยะยาวซึ่งจะต้องใช้เวลาและความพยายามเพิ่มขึ้นการพัฒนาอาชีวศึกษาเป็นแนวทางและเป็นรูปแบบการฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานในรูปแบบต่าง ๆ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทางเศรษฐกิจในการพัฒนาวิชาชีพและเชื่อมโยงกับภูมิภาคและนานาชาติ โดยมีจุดมุ่งเน้น 1) ปรับปรุงแนวทางอาชีวศึกษาตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ 2) รวม ICT ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสิ่งแวดล้อมและภาษาอังกฤษเข้าสู่หลักสูตรอาชีวศึกษา 3) พัฒนาคู่มือครู สื่อและอุปกรณ์สำหรับการฝึกอบรมที่แตกต่างกัน (การศึกษาและกีฬา, 2558, น.92)

ดังนั้น จากสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยเป็นรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการในสังกัดวิทยา ลัยเทคนิควิชาชีพแขวงคำม่วน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา สปป.ลาว มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรง จึงมีความสนใจที่จะศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว จากนักวิชาการและนักการศึกษาได้ 5 กลยุทธ์หลักคือ 1) ด้านการบริหารการจัดตั้งการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ 3) ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล 4) ด้านการบริหารบุคลากร 5) ด้านบริหารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน เพื่อสร้างแนวทางให้สถานศึกษา และสถานประกอบการ ได้กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีภาครัฐในโรงเรียนอาชีวศึกษา และสถานศึกษาตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้กลยุทธ์การบริหารจัดการระบบทวิภาคีของโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ที่สามารถนำวิธีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนอาชีวศึกษา สปป.ลาว ให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประกอบด้วย

1.1 ประชากร ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับการบริหารจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ประชากรประกอบด้วย บุคลากรโรงเรียน ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,027 คน จากโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ 21 แห่ง และ บุคลากรสถานประกอบการที่ร่วมมือกับโรงเรียนอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี จำนวน 1,746 คน จาก 105 แห่ง ในทุกจังหวัดของ สปป.ลาว ระยะที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในระยะที่ 1 ระยะที่ 3 ตรวจสอบร่างกลยุทธ์ ได้แก่ 1) อาจารย์สอนมหาวิทยาลัย วุฒิศึกษาไม่ต่ำกว่าป.เอก 2) ผู้บริหารอาชีวศึกษาในระดับมหภาค 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนอาชีวศึกษา ภาครัฐ 21 แห่ง จัดประชุมพิจารณาร่างกล

ยุทธโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ 1) ผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา 2) ผู้บริหารสถาบันพัฒนาอาชีวศึกษา 3) คณะอำนวยการโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ 4) ผู้บริหารสถานประกอบการที่ร่วมมือกับโรงเรียนอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระยะที่ 1 บุคลากร โรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 324 คน และ บุคลากร สถานประกอบการ จำนวน 315 ท่าน รวมทั้งหมด 639 ท่าน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie and Morgan ระยะที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ในระยะที่ 1 ระยะที่ 3 ตรวจสอบร่างกลยุทธ์ประกอบด้วย 1) อาจารย์สอนมหาวิทยาลัย 2 คน 2) ผู้บริหารอาชีวศึกษาในระดับมหภาค 2 คน 3) ผู้อำนวยการโรงเรียนอาชีวศึกษา 5 คน รวมทั้งหมด 9 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจัดประชากรพิจารณาถึงร่างกลยุทธ์ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารกรมอาชีวศึกษา 5 คน 2) ผู้บริหารสถาบันพัฒนาอาชีวศึกษา 4 คน 3) คณะอำนวยการโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ 21คน 4) ผู้บริหารสถานประกอบการที่ร่วมมือกับโรงเรียนอาชีวศึกษาจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี 21 คน รวมทั้งหมด 51 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ฉบับที่ 2 ตรวจสอบร่างกลยุทธ์และข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 จัดประชากรพิจารณาถึงร่างกลยุทธ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วิธี คือ 1) โดยส่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผู้วิจัยเท่านั้นที่มีรหัสผ่านสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบในรูปแบบ Google form link ให้ทาง e-mail WhatsApp หรือ Line และ กลุ่มตัวอย่างตอบกลับ Google form link โดยผู้วิจัยรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด 2) ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการนำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาความของข้อมูลเพื่อสรุปองค์ประกอบกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว และ (2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติเบื้องต้น คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการกำหนดค่าคะแนนและเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย การกำหนดค่าคะแนนในการตอบแบบสอบถาม ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติเบื้องต้น คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการกำหนดค่าคะแนนและเกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ย การกำหนดค่าคะแนนในการตอบแบบสอบถาม เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป. ลาว ซึ่งในนั้นสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว อยู่ในระดับปานกลางจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป. ลาว

เพื่อให้บรรลุสภาพพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) ทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการบริหารการจัดตั้งการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.22$) 2) ด้านการบริหารความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ ($\bar{x} = 4.21$) 3) ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล ($\bar{x} = 4.18$) 4) ด้านการบริหารบุคลากร ($\bar{x} = 4.15$) และ 5) ด้านบริหารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.13$) ตามลำดับ

2. การศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว มีองค์ประกอบกลยุทธ์

ผลการวิจัยพบว่า ประกอบด้วย 1) การกำหนดปรัชญาวิสัยทัศน์ และพันธกิจองค์กร 2) การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ 3) การวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการขององค์กร 4) การกำหนดทางเลือก 5) การกำหนดกลยุทธ์ 6) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 38 กลยุทธ์รอง 190 วิธีดำเนินการ แยกรายละเอียดตามกลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) กลยุทธ์บริหารด้านการจัดตั้งการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง 25 วิธีดำเนินการ 2) กลยุทธ์บริหารด้านความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์รอง 50 วิธีดำเนินการ 3) กลยุทธ์บริหารด้านการบริหารการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์รอง 45 วิธีดำเนินการ 4) กลยุทธ์บริหารด้านการบริหารบุคลากร ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง 25 วิธีดำเนินการ 5) กลยุทธ์บริหารด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์รอง 45 วิธีดำเนินการ และการประเมินร่างกลยุทธ์โดยอิงผู้เชี่ยวชาญและการจัดประชาพิจารณ์ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านอรรถประโยชน์จากการประเมิน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนการจัดประชาพิจารณ์ร่างกลยุทธ์ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ผู้วิจัยสามารถสรุปผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว พบว่า สภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ซึ่งในนั้นสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว อยู่ในระดับปานกลางจำเป็นต้องพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว เพื่อให้บรรลุสภาพพึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$)

2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว พบว่า ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ 5 กลยุทธ์หลัก คือ 1) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ 3) ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล 4) ด้านการบริหารบุคลากร 5) ด้านบริหารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนโดยอิงผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนการจัดประชาพิจารณ์ร่างกลยุทธ์ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสถานะที่พึงประสงค์กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว พบว่า สภาพปัจจุบันกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลอาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว อาจเป็นเพราะว่า สถานอาชีวศึกษา และสถานประกอบการมีการพัฒนาบุคลากรร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีการอบรมสัมมนาครูในสถานอาชีวศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการในการกำกับดูแลนักเรียน นักศึกษา

ในการฝึกอาชีพ มีการสร้างเครือข่ายร่วมมือในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สถานอาชีวศึกษามีการส่งครูเข้าไปฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการในสาขาวิชาที่เปิดสอนระบบทวิภาคีสถานประกอบการมีการคัดเลือกผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการเป็นครูฝึกให้กับนักเรียน นักศึกษาในการฝึกอาชีพ สถานอาชีวศึกษามีการจัดอบรมให้กับนักเรียน นักศึกษาในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การฝึกอาชีพในสถานประกอบการโดยผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา และสถานอาชีวศึกษามีการเตรียมพร้อมในการฝึกทักษะการปฏิบัติงานวิชาชีพในด้านต่าง ๆ ให้กับนักเรียน นักศึกษา ก่อนเข้ารับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ในด้านหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

ในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านการบริหารด้านการวัดและประเมินผล ด้านการบริหารด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการตั้งการเรียนการสอน อาจเป็นเพราะว่า สถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการมีความต้องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารด้านการวัดและประเมินผล เนื่องจากการบริหารด้านการวัดและประเมินผล สถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการยังไม่สามารถปฏิบัติได้ดีในการร่วมการจัดให้มีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลตรงกัน มีเครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายและครอบคลุมในรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการครูผู้สอนแจ้งให้นักเรียน นักศึกษารับทราบจุดประสงค์ และเกณฑ์การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชา มีเอกสาร คู่มือ และระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลแจกให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลที่ครอบคลุมในแต่ละรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ มีวิธีการเลือกใช้แบบทดสอบที่เหมาะสมในการวัดผลสัมฤทธิ์ในแต่ละรายวิชาที่ทำการฝึกอาชีพ นักเรียน นักศึกษามีส่วนร่วมในการเสนอแนะเพื่อปรับปรุงพัฒนาการวัดและประเมินผลกับครูผู้สอน มีการแจ้งผลการประเมินและข้อเสนอแนะในรายวิชาที่ฝึกอาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษาทราบเพื่อแก้ไขปรับปรุงตนเอง มีการนำผลการประเมินในแต่ละภาคเรียนมาประชุมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการประเมินผลในครั้งต่อไป และสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการมีการทดสอบมาตรฐานฝีมือให้กับนักเรียน นักศึกษาร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ตามข้อ ตกลงรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเรียนการสอนระบบทวิภาคี (2559) โดยใช้เทคนิคประเมินความต้องการจำเป็น 1) ด้านการบริหารการจัดตั้งการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ 3) ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล 4) ด้านการบริหารบุคลากร และ 5) ด้านบริหารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สังข์สวัสดิ์ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เหมาะสมกับประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า 1. รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 5

องค์ประกอบ คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านหลักสูตร 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการจัดการเรียนการสอน 5) ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ 2. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า 3. ผลการประเมินประสิทธิผลของมาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ด้านความเหมาะสม และด้านความถูกต้อง ทุกมาตรฐานมีผลประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด

2. กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ประกอบด้วย 1) การกำหนดปรัชญาวิสัยทัศน์ และพันธกิจองค์กร 2) การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ 3) การวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการขององค์กร 4) การกำหนดทางเลือก 5) การกำหนดกลยุทธ์ 6) การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ โดยกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก 38 กลยุทธ์รอง 190 วิธีดำเนินการ แยกรายละเอียดตามกลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) กลยุทธ์บริหารด้านการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง 25 วิธีดำเนินการ 2) กลยุทธ์บริหารด้านความร่วมมือระหว่างสถานอาชีว ศึกษาและสถานประกอบการ ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์รอง 50 วิธีดำเนินการ 3) กลยุทธ์บริหารด้านการบริหารการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์รอง 45 วิธีดำเนินการ 4) กลยุทธ์บริหารด้านการบริหารบุคลากร ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์รอง 25 วิธีดำเนินการ 5) กลยุทธ์บริหารด้านบริหารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์รอง 45 วิธีดำเนินการ เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อตกลงรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเรียนการสอนระบบทวิภาคี (2559) เป็นกรอบในการร่างกลยุทธ์ พบว่า การกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ที่แสดงถึงโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐทุกแห่งทั่วประเทศ ได้มีการริเริ่มการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกอบด้วย หลากหลายสาขาอาชีพ โดยอิงตามความพร้อมของโรงเรียนอาชีวศึกษาและสถานประกอบการในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยอิงผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน พบว่า ด้านอรรถประโยชน์จากการประเมิน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนการจัดประชาพิจารณ์ร่างกลยุทธ์ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านอรรถประโยชน์จากการประเมิน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2558) ได้ศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี คือ การจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานอาชีวศึกษา หรือสถาบันกับสถานประกอบการ คือ 1. การจัดหลักสูตร 2. การจัดการเรียนการสอน 3. การจัดการฝึกอาชีพ 4. การวัดและการประเมินผลโครงการสนับสนุนการเงินอาชีวศึกษา (2558) ได้กำหนดการจัดตั้งปฏิบัติการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามข้อตกลงของรัฐมนตรีว่าด้วยการคุ้มครองการเรียนการสอนอาชีวศึกษาแบบทวิภาคีได้กำหนด 1. บันทึกความเข้าใจระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ 2. มาตรฐานวิชาชีพหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนการสอนที่พัฒนาร่วมกับตัวแทนธุรกิจ 3. การฝึกอบรมครูผู้ฝึกสอนและผู้ประสานงานของสถาบันอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ 4. การคัดเลือกนักเรียนอาชีวศึกษาร่วมกัน 5. ลงนามข้อตกลงการฝึกอบรมระหว่างนักศึกษาอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ และ 6. การฝึกอบรมร่วมการสอบและการทดสอบการรับรองและการรับรอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน 2) ด้านการบริหารความร่วมมือระหว่างสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ 3) ด้านการบริหารการวัดและประเมินผล 4) ด้านการบริหารบุคลากร 5) ด้านบริหารหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

1.2 กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว มีอรรถประโยชน์จากการประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปปรับใช้ได้

1.3 สถานะชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ควรจัดกองประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจการใช้กลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการวิจัยกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาคเอกชน สปป.ลาว เพื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาเปรียบเทียบกับมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หากมีความแตกต่างจะได้พิจารณาถึงสาเหตุที่แตกต่าง ถ้ามีความเหมือนกันจะได้เป็นเครื่องยืนยันข้อค้นพบ ซึ่งจะทำให้ข้อค้นพบที่ได้มีความน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐหรือเอกชน

2.3 ควรมีการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประเมินคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานอาชีวศึกษาและสถานประกอบการที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรที่ทันสมัยและที่มีการเปลี่ยนแปลงตามพลวัตซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

คุณค่าจากการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐ สปป.ลาว ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนทุกท่าน ที่ได้เมตตาประสิทธิ์ประสาทความรู้และช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้สอน และผู้บริหารสถานอาชีวศึกษา ครูฝึก และผู้บริหารสถานประกอบการทุก ๆ ท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามและขอขอบพระคุณผู้ที่ไม่ได้กล่าว ไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี และขอบคุณพี่น้องนักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 11 พ่อแม่ ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงานที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด ประโยชน์ คุณค่า และความรู้ทางวิชาการของงานวิจัยนี้จะทำให้นักศึกษาและผู้อ่านเกิดปัญญาณนำไปใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการและกีฬา. (2559). *ข้อตกลงรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเรียนการสอนระบบทวิภาคี*. นครหลวงเวียงจันทน์:

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ไพฑูรย์ สังข์สวัสดิ์. (2560). *พัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เหมาะสมกับประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมโดยใช้*

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

สายทอง อินสาน. (2558). *การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี*

สาขาวิชาช่างยนต์วิทยาลัยเทคนิคลาว-เยอรมัน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Krejcie and Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement. University of Minnesota: USA